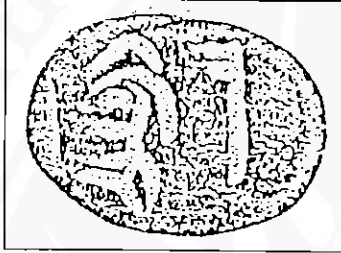

อักษรรุ่นแรกในภาคใต้

ตราประทับซึ่งพบที่ควนลูกบิด

ผศ.ปรีชา นุ่นสุข
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช

เหรียญสำริดรูปเรือ (ซ้าย) และรูปวัว (ขวา) พบที่ควนลูกบิด

จารึกรุ่นแรกซึ่งพบที่ควนลูกบิด อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ สลักบนแท่งหินปูนขนาดเล็ก รูปสี่เหลี่ยมคางหมู รูปแบบของอักษรเป็นอักษรพราหมี นับเป็นจารึกที่เก่าแก่ที่สุดที่ค้นพบได้ในขณะนี้

๑. บทนำ

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๖ ศาสตราจารย์แบร์แกแนย์ (Bergaigne) นักปราชญ์ชาวฝรั่งเศสได้ตีพิมพ์ศิลาจารึกหลักหนึ่งเป็นครั้งแรกในการตีพิมพ์ครั้งนั้นเรียกศิลาจารึกดังกล่าวว่า "จารึกจากเมืองญาตริง" ซึ่งโดยความเป็นจริงจารึกดังกล่าวนี้ได้ค้นพบในบริเวณเมืองญาตริงจริงๆ คือค้นพบที่หมู่บ้านโวกาญ (Vo Gahn) ในเขตเมืองญาตริง (Nha Trang) ประเทศเวียดนาม ต่อมาจึงมักจะเรียกศิลาจารึกหลักนี้ว่า "ศิลาจารึกจากโวกาญ" หรือ "ศิลา

จารึกโวกาญ" (Vo Gahn Inscription) นับแต่นั้นเป็นต้นมา นักปราชญ์จึงมักจะกล่าวถึงศิลาจารึกดังกล่าวอยู่เสมอ และยอมรับว่าศิลาจารึกโวกาญเป็นศิลาจารึกภาษาสันสกฤตที่เก่าแก่ที่สุดที่ค้นพบในแหลมอินโดจีนและหมู่เกาะอินโดนีเซีย หรือน้อยหนึ่งคือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

จารึกหลักนี้ค้นพบในบริเวณกองอิฐขนาดใหญ่ อิฐแต่ละก้อนกว้างประมาณ ๑๘ เซนติเมตร ยาว ๓๕ เซนติเมตร และหนา ๘ เซนติเมตร อัน

แสดงให้เห็นว่าเป็นอิฐโบราณ ดังนั้นในบริเวณดังกล่าวจึงน่าจะเป็นซากโบราณสถาน และมักจะเชื่อกันว่าเป็นศิลาจารึกของอาณาจักรฟูนัน (Funan) รวมทั้งเชื่อกันว่าสถานที่ที่พบนั้นคงจะเป็นสถานที่ตั้งดั้งเดิมของศิลาจารึกนี้ด้วย

ศิลาจารึกไวคายนุสลักบนหินแกรนิตสูงประมาณ ๒.๗๐ เมตร ตัดเป็นเสารูปสี่เหลี่ยมกว้าง ๗๒ เซนติเมตร และหนา ๖๗ เซนติเมตร ด้านบนของเสาได้แตกหักออก และจารึกด้านหลังหายไป ๕ บรรทัด ด้านข้างซ้ายได้หายไป ๗ บรรทัด ส่วนบนด้านขวานั้นคงเหลืออักษรแต่เพียงบางตัวเท่านั้น ตัวอักษรที่สลักในจารึกนี้มีขนาดใหญ่คือสูงประมาณ ๔ เซนติเมตร ตัวอักษรคล้ายคลึงกับอักษรที่ค้นพบในศิลาจารึกของอินเดียสองหลัก คือจารึกของพระเจ้ารุทธามันที่ ๑ (Rudradaman I) ซึ่งค้นพบที่กูเขาคิรินาร์ (Gimara) ใกล้เมืองชุนาครห์ ราชกอต บอมเบย์ ซึ่งสลักด้วยอักษรพราหมีแบบหนึ่ง ภาษานพราหมี (Kushan Brahmi) โดยสลักขึ้นเมื่อ พ.ศ.๖๘๓ หลักที่สองได้แก่ จารึกของกษัตริย์วาสิษฐิปุตระ ปุพุมายี (Vasisthiputra Pulumayi) แห่งราชวงศ์สาตวาหะหรืออันธระ (Andhra) ที่นาสิก กันเฮอร์ (Kanheri) ซึ่งสลักด้วยอักษรภาษานพราหมีเช่นเดียวกัน โดยสลักขึ้นเมื่อ พ.ศ.๖๗๓ จารึกทั้งสองหลักนี้ใช้ภาษาสันสกฤต ด้วยเหตุนี้นักปราชญ์ส่วนใหญ่จึงมีความเห็นว่า ศิลาจารึกไวคายนุมีอายุอยู่ในราวพุทธศตวรรษที่ ๘-๙ มีเนื้อหาที่สำคัญเกี่ยวกับการอุทิศทรัพย์สมบัติ ซึ่งนักปราชญ์หลายท่านมีความเห็นว่าสร้างขึ้นในพระพุทธรศาสนา แต่ยังมีนักปราชญ์อีกหลายท่านที่คัดค้านว่ายังไม่มีหลักฐานอย่างเพียงพอที่จะสรุปว่าสร้างขึ้นในพระพุทธรศาสนา รวมทั้งศิลาจารึกนี้ได้กล่าวถึงกษัตริย์พระองค์หนึ่งไว้ด้วย คือ "พระเจ้าศรีมาระ"

๒. การศึกษาจารึกในภาคใต้

ในกรณีของภาคใต้ของประเทศไทย ได้มีนักวิชาการจำนวนไม่น้อยได้ตีพิมพ์จารึกของภาคใต้เป็นระยะๆ โดยเฉพาะศาสตราจารย์ออร์ซ เซเดส์ (George Coedes) นักปราชญ์ชาวฝรั่งเศส ได้รวบรวมจารึกบางส่วนของภาคใต้ตีพิมพ์ในหนังสือ "ประชุมศิลาจารึกสยาม ภาคที่ ๒ : จารึกกรุงเทพมหานคร เมืองละโว้ และเมืองประเทศราชขึ้นแก่กรุงศรีวิชัย" เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒

ครั้น พ.ศ. ๒๕๒๐ เป็นต้นมา การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับจารึกในภาคใต้ได้เคลื่อนไหวและขยายขึ้นอย่างรวดเร็ว อันอาจจะเนื่องมาจาก "โครงการสัมมนาทางวิชาการประวัติศาสตร์ นครศรีธรรมราช พ.ศ. ๒๕๒๑-๒๕๓๐" ของศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้ วิทยาลัยนครศรีธรรมราช ซึ่งได้จัดให้มีการสัมมนาทางวิชาการตามโครงการดังกล่าว จำนวนห้าครั้ง โดยในการสัมมนาดังกล่าว จะมีการรายงานความก้าวหน้าในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับจารึกในภาคใต้ทุกครั้ง ทำให้การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับจารึกในภาคใต้ก้าวหน้าและกระจำจัดขึ้นมาก และนักปราชญ์คนสำคัญที่เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับจารึกในภาคใต้ในโครงการนี้ คือศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ณ นคร

ในขณะเดียวกันนับตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๒๖ เป็นต้นมา ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ตีพิมพ์และเผยแพร่ผลการศึกษาค้นคว้าและการค้นพบใหม่ๆ ในภาคใต้เป็นระยะๆ โดยเฉพาะการค้นพบ "ศิลาจารึกหุบเขาช่องคอย" ที่อำเภออ่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช และศิลาจารึกบนตราประทับในแหล่งโบราณคดีหลายแห่งในภาคใต้ของประเทศไทย อาทิ แหล่งโบราณคดีควนลูกบัดหรือแหล่งโบราณคดีคลองท่อม ตำบลคลองท่อม-

ใต้ อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ แหล่งโบราณคดีเขาศรีวิชัยหรือแหล่งโบราณคดีหัวเขามบน ตำบลศรีวิชัย อำเภอพนมพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี แหล่งโบราณคดีทุ่งตึกหรือแหล่งโบราณคดีเกาะคอเขาหรือแหล่งโบราณคดีเหมืองทอง ตำบลเกาะคอเขา อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา และแหล่งโบราณคดีเขาสามแก้ว ตำบลนาชะอัง อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร เป็นต้น

จารึกบนตราประทับเหล่านี้ล้วนเป็นตราประทับขนาดเล็กที่ทำด้วยวัสดุและรูปทรงหลายหลาก เช่น หินควอร์ตซ์สีขาวขุ่นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าและสี่เหลี่ยมจัตุรัส, หินคาร์เนเลียนสีแดงเข้มรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส, ทองคำรูปกลม และหินรูปวงรี เป็นต้น

ในบรรดาตราประทับที่มีรูปอักษรเป็นองค์ประกอบหรือมีจารึกประกอบที่ค้นพบในภาคใต้้นั้น จากการศึกษาวิเคราะห์ของนางสาวก่องแก้ว วีระประจักษ์ แห่งกรมศิลปากร และอาจารย์อัญญาจิตสุทธิญาณ แห่งคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ปรากฏว่ารูปสัณฐานแห่งเส้นอักษรและภาษา ส่วนใหญ่เป็นอักษรปัลลวะ (Pallava) ซึ่งเป็นอักษรที่วิวัฒนาการมาจากอักษรพราหมีและใช้กันในอินเดียภาคใต้ ส่วนภาษาที่ใช้ในจารึกตราประทับเหล่านี้เป็นภาษาสันสกฤต และมีอายุอยู่ในระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๑-๑๒ มีเพียงส่วนน้อยที่แตกต่างไปจากนี้

๓. จารึกรุ่นแรกจากควนลูกปัด

ในระยะที่ผ่านมาผู้เขียนได้เคยกล่าวถึงการค้นพบจารึกบนตราประทับจำนวนหลายชิ้น ณ แหล่งโบราณคดีต่างๆ ในภาคใต้ของประเทศไทย โดยเฉพาะแหล่งโบราณคดีควนลูกปัดหรือแหล่งโบราณคดีคลองท่อม ซึ่งได้มีการค้นพบจารึก

บนตราประทับมากกว่าแหล่งโบราณคดีใดๆ ในภาคใต้ในขณะนี้

แหล่งโบราณคดีควนลูกปัด เป็นแหล่งโบราณคดีขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่ที่ตำบลคลองท่อมใต้ อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ โดยตั้งอยู่ประมาณเส้นรุ้งที่ ๘ องศาเหนือ ได้มีการค้นพบโบราณวัตถุจำนวนมากที่แหล่งโบราณคดีแห่งนี้ โบราณวัตถุที่ค้นพบมีอายุตั้งแต่ยุคหินกลางเป็นต้นมา แล้วได้มีการสืบเนื่องทางอารยธรรมมาตามลำดับ โบราณวัตถุจำนวนมากได้สะท้อนให้เห็นพัฒนาการของชุมชนโบราณแห่งนี้ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างสมัยก่อนประวัติศาสตร์กับการเริ่มเข้าสู่ยุคประวัติศาสตร์ในประเทศไทย และการผสมผสานทางอารยธรรมอันเนื่องมาจากการค้าในยุคเริ่มแรกทางประวัติศาสตร์ของภูมิภาคนี้ ตลอดมาจนถึงราวพุทธศตวรรษที่ ๑๖ โดยเฉพาะการค้นพบอักษรรุ่นเก่าที่สุดในประเทศไทยในขณะนี้คือ อักษรปัลลวะที่มีอายุอยู่ในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๐ นั้นย่อมเป็นเครื่องยืนยันถึงความสำคัญของแหล่งโบราณคดีแห่งนี้ได้ดี ยิ่งกว่านั้นจากการค้นพบโบราณวัตถุหลายอย่างที่แสดงให้เห็นว่าแหล่งโบราณคดีแห่งนี้น่าจะเป็นแหล่งอุตสาหกรรมการผลิตลูกปัดแก้ว และเป็นสถานที่ติดต่อกับอินเดียและตะวันออกเฉียงมาตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ ๕ อีกด้วย โบราณวัตถุที่สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงการติดต่อระหว่างแหล่งโบราณคดีควนลูกปัดกับอินเดีย ตะวันออกกลาง และโรมมีอยู่หลายอย่าง เช่น ตราประทับที่มีอักษรอินเดียรุ่นแรกของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เหรียญสำริดรูปเรือและรูปวัวของชาวอินเดียภาคใต้ที่มีอายุอยู่ในระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๕-๖ ลูกปัดที่มีภาพสวัสดิกะและภาพสลักบนแผ่นหินเป็นรูปสัญลักษณ์และบุคคลในเทพนิยาย อย่างที่พบใน

อินเดีย และตะวันออกเฉียง มีอายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๐-๑๑ ภาพสลักรูปสตรีบนแผ่นหินคาร์เนเลียน อันอาจจะเป็นภาพของเทพีหรือเจ้าหญิงในเทพนิยายของชาวโรมัน อายุราวพุทธศตวรรษที่ ๘-๑๑ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม นับว่าน่าเสียดายเป็นอย่างยิ่งที่แหล่งโบราณคดีควนลูกบัดแห่งนี้ได้ถูกขุดคุ้ยทำลายอย่างยับเยินโดยฝีมือของชาวบ้านและนายทุนนักค้าของเก่าจากทั่วทุกสารทิศของประเทศในระยะเวลาประมาณสิบปีที่ผ่านมา และยังคงทำลายอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันนี้ ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าทางโบราณคดีในแหล่งโบราณคดีแห่งนี้จึงทำได้อย่างยากลำบากมาก เพราะไม่อาจจะดำเนินการตามหลักวิชาการทางโบราณคดีได้ จึงไม่อาจจะกำหนดอายุของโบราณวัตถุและศึกษาวัฒนธรรมของแหล่งโบราณคดีแห่งนี้ด้วยวิธีการที่ถูกต้องได้ โดยเฉพาะการกำหนดอายุด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ โบราณวัตถุจำนวนมากที่ค้นพบในแหล่งโบราณคดีแห่งนี้จึงกระจัดกระจายออกไปอย่างไร้ขอบเขต คงเหลือตัวอย่างเพียงน้อยนิดเท่านั้นไว้ให้ได้ใช้ในการศึกษาในขณะนี้ ตลอดจนการศึกษาก็กระทำได้อย่างจำกัด โดยใช้วิธีการศึกษาตีความและกำหนดอายุของโบราณวัตถุด้วยวิธีการศึกษารูปแบบทางศิลปะเท่านั้น

ในกรณีนี้บุคคลที่ควรจะได้รับการยกย่องสรรเสริญเป็นอย่างยิ่งในการที่ได้กรุณาทุ่มเทเก็บสะสมโบราณวัตถุบางส่วนที่ค้นพบในแหล่งโบราณคดีแห่งนี้ไว้ให้ได้ศึกษาค้นคว้ากันในขณะนี้ คือพระครูอาทรสังวรภิกขุ เจ้าอาวาสวัดคลองท่อม ซึ่งได้เสียสละเก็บรวบรวมทุนทรัพย์ส่วนตัวเท่าที่มีอยู่จัดตั้งพิพิธภัณฑ์เกี่ยวกับโบราณวัตถุที่พบในแหล่งโบราณคดีแห่งนี้ขึ้นภายในวัดคลองท่อม

ในบรรดาจารึกบนตราประทับที่ค้นพบใน

แหล่งโบราณคดีคลองท่อมที่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่มาแล้วนั้น จารึกบนตราประทับที่นับว่าน่าสนใจมากที่สุด คือจารึกที่แกะสลักบนหินรูปวงรีจารึกด้วยอักษรพราหมี จากการกำหนดอายุโดยอาศัยวิวัฒนาการของรูปแบบอักษรเป็นหลักสามารถกล่าวได้ว่าจารึกนี้มีอายุประมาณพุทธศตวรรษที่ ๕-๘ ใช้ภาษาปรากฤตหรือสันสกฤตโบราณ คำที่สลักไว้อ่านว่า "รูช ไซ" (rujjo) แปลว่า "ทำลาย" ที่นับว่าน่าสนใจมากเพราะว่าจารึกนี้เป็นจารึกชิ้นแรกที่ค้นพบในประเทศไทยในขณะนี้ที่จารึกด้วยอักษรพราหมี และนับเป็นศิลาจารึกที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศไทยด้วย

๔. จารึกหินขัดจากควนลูกบัด

๔.๑ ความเป็นมา

เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๓ พระครูอาทรสังวรภิกขุ เจ้าอาวาสวัดคลองท่อม ได้เดินทางมาหาผู้เขียนที่บ้านพักในวิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช (ชื่อขณะนั้น) พร้อมทั้งได้เล่าให้ผู้เขียนฟังว่า เมื่อราว พ.ศ. ๒๕๓๐ พระภิกษุรูปหนึ่งในวัดคลองท่อมได้พบหินชิ้นหนึ่งจากแหล่งโบราณคดีควนลูกบัด เห็นว่าน่าจะเป็นหินศักดิ์สิทธิ์ เพราะว่ามีกรตแต่งอย่างดี และมีเส้นขีดไว้บนแท่งหินด้วย จึงได้เก็บไว้เป็นอย่างดีและไม่เคยเปิดเผย และหินชิ้นนี้ได้อำนวยโชคและความสุขสวัสดิมาให้โดยตลอด บัดนี้ท่านเห็นวชราภาพมากแล้ว จึงนำมามอบให้พระครูอาทรสังวรภิกขุเก็บรักษาต่อไป ท่านพระครูอาทรสังวรภิกขุจึงได้รับหินชิ้นนั้นมาไว้ในครอบครองเมื่อตอนต้นเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๓๓ ก่อนที่จะเดินทางมาหาผู้เขียนเพียงไม่กี่วัน

ผู้เขียนได้ตรวจพิจารณาหินชิ้นที่ท่านพระครูอาทรสังวรภิกขุนำไปให้ดูแล้วก็ทราบว่าเป็นที่

ปรากฏในหินเป็นอักษรที่มนุษย์ได้สลักขึ้น จึงได้
นมัสการขอบันทึกข้อมูลไว้อย่างละเอียดบันทึกภาพ
และนมัสการท่านว่าจะขอเวลาศึกษาสักกระยะหนึ่ง
แล้วจึงจะนมัสการผลการศึกษาให้ท่านทราบโดยเร็ว
แต่จะเป็นด้วยอะไรก็ตามแต่ ผู้เขียนก็ได้ทิ้ง
ข้อมูลใหม่ที่นำตื่นเต้นที่สุดนี้เสียเป็นเวลานาน ไม่
ได้หาเวลาศึกษาอย่างจริงจังเสียที เพิ่งจะมีโอกาส
ก็ตอนมีการสัมมนาการวิจัยวัฒนธรรมภาคใต้ ครั้งที่
๒ จึงขอนมัสการขอภัยท่านพระครูอาทร
สังวรภิกขมา ณ ที่นี้ และในขณะเดียวกันก็ขอ
นมัสการขอพระคุณเป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาเอื้อ
เพื่ออย่างใหญ่หลวงต่อวงวิชาการในครั้งนี้

๔.๒ ลักษณะ

ศิลาจารึกชิ้นนี้สลักไว้บนแท่งหิน
ปูนขนาดเล็กรูปสี่เหลี่ยมคางหมู ปลายทั้งสองข้างมน
ทันทีที่มองเห็นจะรู้สึกได้ว่าหินแท่งนี้มีรูปแบบ
อย่างเครื่องมือหินของมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ใน
ยุคหินใหม่ (Neolithic) ที่เรียกกันว่า “ขวานหินขัด”
(Polished Tool) แทบจะทุกประการเลยที่เดียว
กล่าวคือ เป็นแท่งหินที่ได้รับการขัดอย่างประณีต
ราบเรียบทุกด้าน ด้านหนึ่งมีอักษรปรากฏอยู่
(ในที่นี้เรียกว่า “ด้านหน้า”) อีกด้านหนึ่งไม่
ปรากฏร่องรอยของอักษร (ในที่นี้เรียกว่า “ด้านหลัง”)
ด้านที่ปรากฏอักษร (ด้านหน้า) ขรุขระกว่า
ด้านตรงข้ามเล็กน้อย ตรงกลางของแท่งหินมี
ลักษณะนูนขึ้นอย่างเลนส์นูนที่ปลายด้านบน
(ด้านบนกว้าง) ของแท่งหินมีการขัดตกแต่งจนเป็น
คมเฉียงลงมาจากด้านบนหรือด้านหน้าเป็นรูป
ปากเบ็ด ที่ด้านข้างทุกด้านได้รับการขัดตกแต่ง
อย่างราบเรียบและมีขอบเป็นเหลี่ยมเช่นเดียวกัน
กับเครื่องมือหินขัดหรือขวานหินขัดโดยทั่วไป

๔.๓ ขนาด

แท่งหินแท่งนี้มีขนาดความยาว ๖.๘๐

เซนติเมตร ความกว้างด้านบน ๓.๓๐ เซนติเมตร
ความกว้างด้านล่าง ๒.๗๑ เซนติเมตร และความ
หนา ๐.๖๐ เซนติเมตร

๔.๔ อักษร

บนผิวหน้าของแท่งหินแท่งนี้มีลาย-
ลักษณ์อักษรที่เกิดจากการแกะสลักปรากฏอยู่เป็น
แนวสองแนว (บรรทัด) ระหว่างแนวบนกับ
แนวล่างดูเหมือนว่าจะมีเส้นคั่นอยู่ตรงกลาง และ
ตรงกึ่งกลางของแท่งหินนี้ได้มีเส้นขีดในแนวยืนอีก
หนึ่งแนว ดังนั้นหากมองตรงกึ่งกลางของแท่งหิน
จึงดูเหมือนว่าจะมีเส้นเบาๆ ขีดแบ่งผิวหน้าของ
แท่งหินนี้ออกเป็นสี่ส่วนด้วยเครื่องหมายกากบาท
เมื่อพิจารณาแล้วมีอักษรปรากฏในบรรทัดที่ ๑ มี
อักษรจารึกอยู่หกตัว และในบรรทัดที่ ๒ มีอักษร
จารึกอยู่สองตัว อย่างไรก็ตาม ที่อักษรตัวสุดท้าย
ของบรรทัดแรกได้ปรากฏร่องรอยบนเนื้อหินที่ได้
ทำให้ประสบปัญหาในการอ่านและการแปล

จากการพิจารณารูปแบบของอักษรที่ปรากฏ
ในศิลาจารึกหลักนี้ปรากฏว่าเป็นอักษรพราหมี
(Brahmi) ที่มีรูปแบบคล้ายคลึงกันกับอักษร
พราหมีในจารึกที่ค้นพบในประเทศอินเดียสอง
หลักคือ

๑) จารึก ณ ถ้ำนาสิก (Nasik) ใกล้เมือง
บอมเบย์ (Bombay) ของพระเจ้านหปานะ
(Nahapana) ซึ่งสลักด้วยอักษรพราหมี เมื่อ พ.ศ.
๖๖๒-๖๖๗ ใช้ภาษาสันสกฤตซึ่งรับอิทธิพลจาก
ภาษาปรากฤต

๒) จารึก ณ คิรินาร์ (Girnar) ใกล้เมือง
ซุนาครห์ ราชกอต บอมเบย์ ของพระเจ้ารุทธามัน
ที่ ๑ (Rudradaman I) ซึ่งสลักด้วยอักษรพราหมี
แบบหนึ่ง คือ กุษาณพราหมี (Kushan Brahmi)
โดยสลักขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๖๙๓ ใช้ภาษาสันสกฤต

๔.๕ อายุ

ด้วยเหตุที่กล่าวมา จากการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบของวิวัฒนาการของตัวอักษรในศิลาจารึกหินขัดจากควนลูกปัดชิ้นนี้ อาจจะได้ว่าอายุของอักษรพราหมณ์ในศิลาจารึกหลักนี้ควรจะมียาวอยู่ในราวพุทธศตวรรษที่ ๗-๘

๔.๖ ภาษาและเนื้อหา

จากการอ่านและการแปลเป็นการเบื้องต้นในขณะนี้ โดยผู้เขียนเอง (ผศ.ปรีชา นุ่นสุข) เป็นผู้อ่าน และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประหยัด เกษม แห่งภาควิชาภาษาไทย สถาบันราชภัฏนคร-ศรีธรรมราชเป็นผู้แปล อาจจะได้ว่าศิลาจารึกหินขัดจากควนลูกปัดชิ้นนี้สลักด้วยภาษาสันสกฤต มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อในศาสนาพราหมณ์ โดยได้กล่าวถึงเทพที่สำคัญในศาสนาพราหมณ์

๔.๗ คำอ่านและคำแปล

๔.๗.๑ อ่านโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปรีชา นุ่นสุข

๔.๗.๒ แปลโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประหยัด เกษม

บรรทัดที่ ๑ (คำอ่าน) : โลต มลญ [น]

บรรทัดที่ ๒ (คำแปล) : (ศิลาจารึกนี้เป็น)

สัญลักษณ์แห่งพระพรหม พระอินทร์ พระ

พฤษหบดี และพระคเณศ

บรรทัดที่ ๒ (คำอ่าน) : กช

บรรทัดที่ ๒ (คำแปล) : ความโง่เขลา

๔.๘ ข้อสังเกต

ประการแรก ศิลาจารึกหลักนี้นับเป็นศิลาจารึกหลักหนึ่งที่มีรูปแบบอักษรที่เก่าแก่ที่สุดที่ค้นพบในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในขณะนี้

ประการที่สอง ศิลาจารึกหลักนี้น่าจะ

เกิดขึ้นในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการเปลี่ยนแปลงจากสมัยก่อนประวัติศาสตร์เข้าสู่ยุคประวัติศาสตร์ของภาคใต้ของประเทศไทย เมื่อประมาณกลางพุทธศตวรรษที่ ๗ หรือประมาณ ๑,๘๐๐ ปีมาแล้ว ดังนั้นจึงได้เกิดความต่อเนื่องของวัฒนธรรมบางประการมาจากยุคก่อนประวัติศาสตร์ในศิลาจารึกหลักนี้ คือการที่ได้ใช้แท่งหินขัดที่มีรูปแบบอย่างเดียวกันกับ "ขวานหินขัด" มาเป็นวัสดุในการสลักศิลาจารึกชิ้นนี้ และอาจจะเป็นไปได้ว่าในระยะเวลาดังกล่าวนี้ (กลางพุทธศตวรรษที่ ๗) วัฒนธรรมการใช้เครื่องมือหินขัดหรือขวานหินขัดในชุมชนภาคใต้ โดยเฉพาะในภาคใต้ฝั่งตะวันตก ได้เปลี่ยนแปลงไปจากการใช้ขวานหินขัดเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ในสมัยก่อนประวัติศาสตร์มาเป็นเครื่องรางของขลังในชุมชนเหล่านี้ ดังที่เคยปรากฏจากการขุดค้นทางโบราณคดีในแหล่งโบราณคดีในวัฒนธรรมทวารวดีบางแห่ง เช่น เมืองโบราณคูบัว ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ก็เป็นได้ แต่อย่างไรก็ตาม ยังไม่เคยปรากฏว่ามีการค้นพบลายลักษณ์อักษรสลักไว้ในเครื่องมือหินขัดในแหล่งโบราณคดีในวัฒนธรรมทวารวดีที่กล่าวมาแต่อย่างใด

ประการที่สาม ศิลาจารึกหลักนี้ค้นพบในแหล่งโบราณคดีที่สำคัญบนเส้นทางการค้าโบราณที่เรียกว่า "เส้นทางสายไหม" (Silk Route, Silk Road) หรือ "เส้นทางเครื่องเทศ" (Spice Route, Spice Road) ซึ่งในระยะเวลาดังกล่าวนี้ เมืองท่าที่สำคัญที่เป็นศูนย์กลางการค้าที่ได้มีการค้นพบโบราณวัตถุร่วมสมัยกันและมีความคล้ายคลึงกันในแหล่งโบราณคดีที่สำคัญในดินแดนสามแห่งที่น่าจะมีความสัมพันธ์ทางการค้าและการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมกันอย่างใกล้ชิด คือ

๑) แหล่งโบราณคดีอริกเมดู (Arikamedu) ในบริเวณชายฝั่งภาคใต้ของประเทศอินเดีย

๒) แหล่งโบราณคดีควนลูกปัด อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ ทางฝั่งตะวันตกของคาบสมุทรไทย

๓) แหล่งโบราณคดีออกแก้ว (Oc-Eo) ในบริเวณปากแม่น้ำโขง ทางภาคใต้ของประเทศเวียดนาม ในแหลมอินโดจีน

ประการที่สี่ ในระยะที่ผ่านมาในแหล่งโบราณคดีควนลูกปัด ได้เคยมีการค้นพบจารึกจำนวนไม่น้อย และจารึกเหล่านั้นล้วนเป็นจารึกที่มีรูปแบบอักษรเป็นอักษรพราหมีและอักษรปัลลวะ (Pallava) อันเป็นอักษรรุ่นแรกๆ ของภาคใต้และภาษาสันสกฤตทั้งสิ้น แต่จารึกเหล่านั้นทั้งหมดล้วนเป็นจารึกขนาดเล็กที่มีลักษณะเป็น "ตราประทับ" คือ ลายลักษณ์อักษรในตราประทับนี้จะอ่านได้ก็ต่อเมื่อได้มีการประทับลงบนวัสดุอย่างอื่น หรือนัยหนึ่งคือบนตราประทับจะปรากฏอักษรด้านกลับ แต่จารึกหินขัดชิ้นที่พบใหม่นี้เป็นศิลาจารึกชิ้นแรกที่ค้นพบในแหล่งโบราณคดีแห่งนี้ที่มีการสลักเป็นอักษรด้านตรงหรือมิได้มีลักษณะเป็นตราประทับ และมีขนาดใหญ่ที่สุดในบรรดาจารึกที่เคยพบมาแล้วในแหล่งโบราณคดีแห่งนี้อีกด้วย

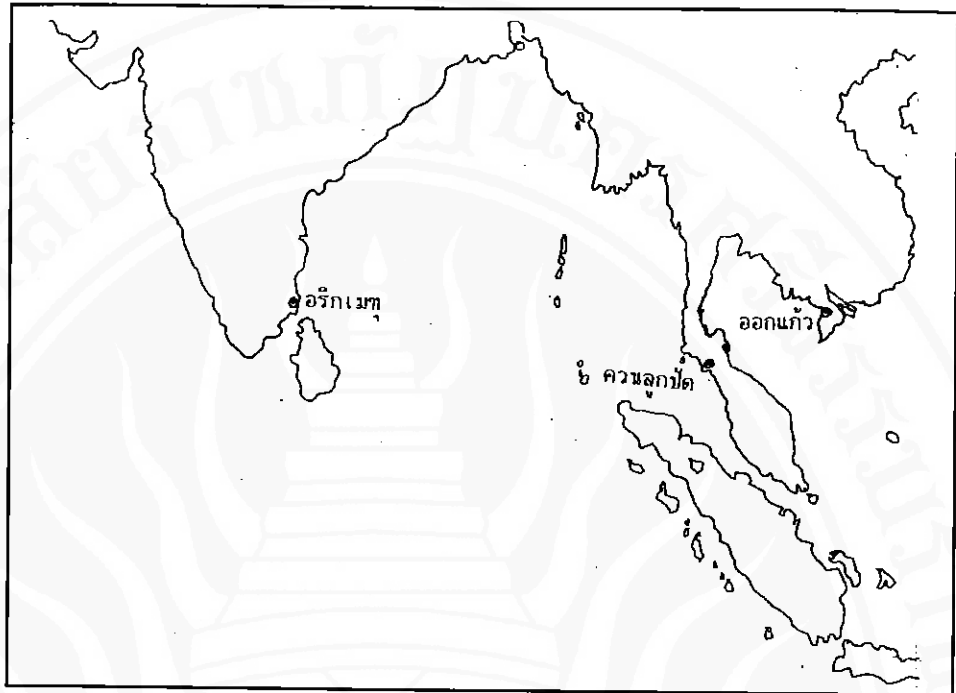
ประการสุดท้าย ศิลาจารึกหลักนี้ได้แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงและความต่อเนื่องทางวัฒนธรรมด้านระบบความเชื่อของภาคใต้ของประเทศไทย โดยการเปลี่ยนจากระบบความเชื่อในยุคก่อนประวัติศาสตร์มาเป็นความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับศาสนาที่รับมาจากอินเดีย แม้ว่าในระบอบเวลาดังกล่าวจะยังไม่เคยมีรายงานเกี่ยวกับการค้นพบประติมากรรมรูปเคารพในศาสนาพราหมณ์ในแหล่งโบราณคดีควนลูกปัดก็ตาม แต่แหล่งโบราณคดีแห่งนี้ก็ได้แสดงให้เห็นว่าในระยะเวลา

ดังกล่าวนี้ได้ปรากฏวัฒนธรรมด้านความเชื่อที่หลากหลายมากแบบขึ้นในแหล่งโบราณคดี ซึ่งอาจจะตรงกับลักษณะของเมืองศูนย์กลางทางการค้าที่คลาคล่ำไปด้วยพ่อค้านานาชาติที่หลากหลายทางด้านภาษา ศิลปะ วิทยาการ ศาสนาหรือระบบความเชื่อ และวัฒนธรรมสาขาอื่นๆ อันอาจจะตรงกันกับที่เอกสารโบราณในระยะเวลาเดียวกันนี้เรียกดินแดนนี้ว่า "ตักโกลา" หรือ "ตะโกลา" (Takola) ก็เป็นไปได้

บรรณานุกรม

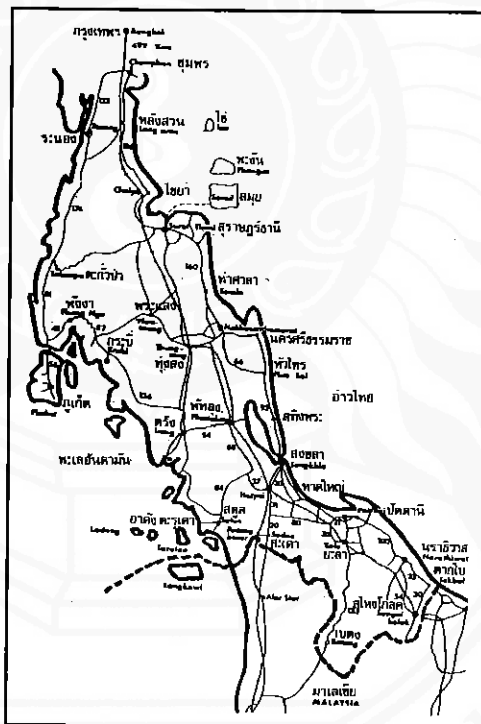
- ชูศักดิ์ ทิพย์เกษร จารึกและอักขรวิธีโบราณกรุงเทพมหานคร : ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ๒๕๒๗.
ทักษิณคดีศึกษา, สถาบัน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ พุทธศักราช ๒๕๒๙ เล่ม ๑-๑๐ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อมรินทร์การพิมพ์ ๒๕๒๙.
ประเสริฐ ณ นคร "จารึกภาคใต้" ใน รายงานการสัมมนาประวัติศาสตร์นครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช : ศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช ๒๕๒๑.
ปรีชา นุ่นสุข "การศึกษาเกี่ยวกับชื่อสำคัญบนคาบสมุทรไทย : ตะกั่วปา ไชยาและนครศรีธรรมราช" ใน รายงานการสัมมนาประวัติศาสตร์นครศรีธรรมราช ครั้งที่ ๓ : ประวัติศาสตร์นครศรีธรรมราชจากภาษาและวรรณกรรม นครศรีธรรมราช : ศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช และสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ๒๕๒๘.

- ปรีชา นุ่นสุข "ควนลูกปัด : ศูนย์รวมแห่งศิลป
วิทยานคาบสมุทรมลายู" ใน เอกสาร
ประกอบนิทรรศการพิเศษ เรื่อง ลูกปัด
และเครื่องประดับโบราณในประเทศไทย
นครศรีธรรมราช : พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
นครศรีธรรมราช ๒๕๒๘.
- ปรีชา นุ่นสุข "จารึกบนตราประทับรุ่นแรกในภาค
ใต้" ใน ประวัติศาสตร์และโบราณคดี
นครศรีธรรมราช ชุดที่ ๕ นครศรีธรรมราช
: ศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้ วิทยาลัยครูนคร-
ศรีธรรมราช ๒๕๓๑.
- ยอร์ช เซเดส์ ประชุมศิลาจารึกภาคที่ ๒ : จารึก
ทวารวดี ศรีวิชัย ละโว้ พิมพ์ครั้งที่ ๒
กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร ๒๕๑๔.
- ยอร์ช เซเดส์ ประชุมศิลาจารึกสยาม ภาคที่ ๒
จารึกกรุงทวารวดี เมืองละโว้ และเมือง
ประเทศราชขึ้นแก่กรุงศรีวิชัย พระนคร :
โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร ๒๕๗๒.
- ศิลปากร, กรม จารึกในประเทศไทย เล่ม ๑-๕
กรุงเทพมหานคร : หอสมุดแห่งชาติ ๒๕๒๙.
- สุภัทรดิศ ดิศกุล, หม่อมเจ้า "ศิลาจารึกไวกาญ"
โบราณคดี ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม
๒๕๑๔) หน้า ๓๖-๔๒.
- Kongkaew Veeraprajak, "Inscriptions from
South Thailand," **SPAFA Final Report
Consultative Workshop on Archaeo-
logical and Environmental Studies on
Srivijaya (I-W 2 b), Jakarta, Padang,
Prapat, and Medan, Indonesia,
September 16-30, 1985.** Bangkok :
SEAMEO Project in Archaeology and
Fine Arts (SPAFA), 1985, pp. 131-160.
- Pandey, Raj Bali. **Indian Palaeography.**
New Delhi : Motilal Banarsidass, 1975.
- Preecha Noonsuk, "The Study of Local
Placenames on the Thai Peninsula :
Takuapa, Jaiya and Nagara Sri
Dharmaraja (Takua Pa, Chaiya and
Nakhon Si Thammarat)," **SPAFA Final
Report Consultative Workshop on
Srivijaya (T-W 3), Bangkok and South
Thailand, march 29-April 11, 1983.**
Bangkok : SEAMEO Project in Archaeol-
ogy and Fine Arts (SPAFA), 1983,
pp. 145-160.
- Sircar, D.C. **Indian Epigraphy.** Delhi : Motilal
Banarsidass, 1965.

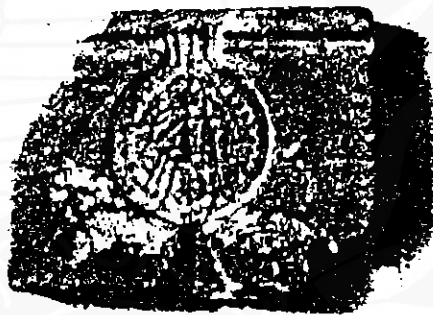
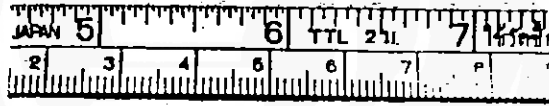
ภาพที่ ๑

แผนที่แสดงที่ตั้งแหล่งโบราณคดีออร์ริกเมทู ควนลูกบัด และอ็อกแก้ว

ภาพที่ ๒

แผนที่แสดงภาคใต้ของประเทศไทย

ภาพที่ ๓

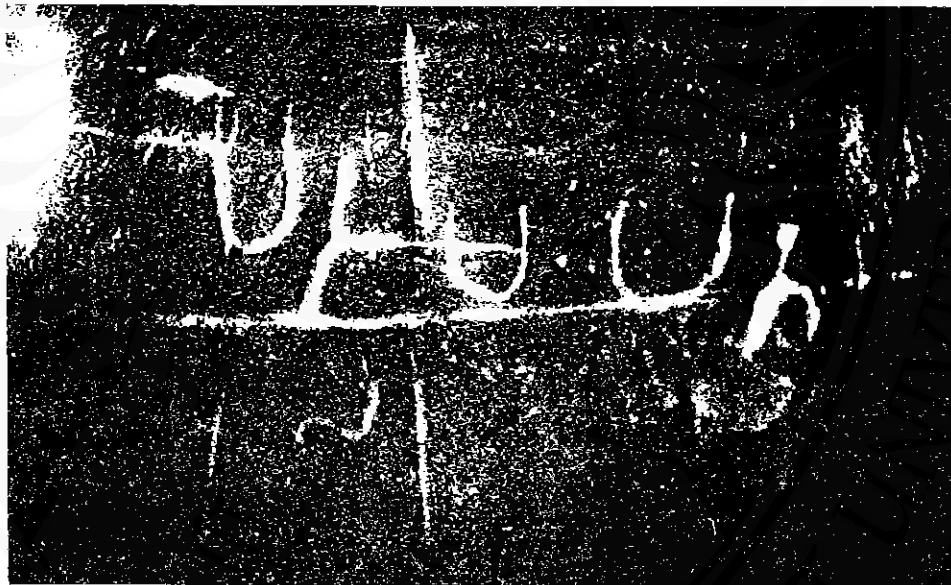
ภาพสลักบนแผ่นดินเป็นรูปบุคคลในเทพนิยาย

และลูกบัตมีภาพสัตว์ทึ่จากควนลูกบัต

ภาพที่ ๕

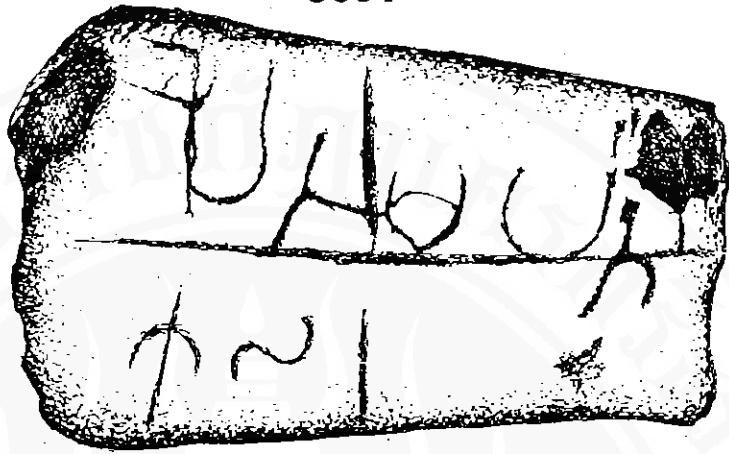
ภาพสลักบนแผ่นหินเป็นรูปเทพีหรือเจ้าหญิงในเทพนิยายของโรมันจากควนลูกบัต

ภาพที่ ๕

ศิลาจารึกหินขัดจากควนลูกบัต

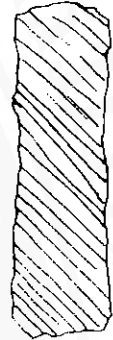
ด้านหน้า (ภาพถ่าย)

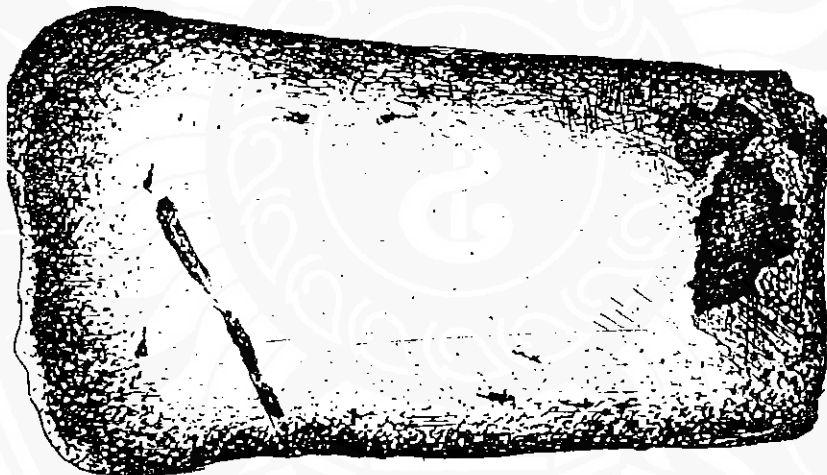
ด้านหน้า (ภาพเขียน)

ด้านข้าง

ด้านตัด

ด้านหลัง

ภาพที่ ๖

ศิลาจารึกหินขัดจากควนลูกมัต